

ZDAŇOVANIE AUTORSKÝCH HONORÁROV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

The taxation of the income of authors in the Slovak Republic

Anna Baštincová

Úvod

Daň z príjmov fyzických osôb patrí z hľadiska jej konštrukcie k zložitým daniam daňovej sústavy SR. Táto skutočnosť vyplýva z rôznorodosti príjmov fyzických osôb, ale aj zo snahy štátu minimalizovať daňové úniky. Všetky zdaniteľné príjmy sú rozdelené do niekoľkých relatívne samostatne posudzovaných okruhov - do štyroch čiastkových základov dane. Zmyslom zdaňovania je vyrubiť daň len z tej časti príjmov, ktorá je znížená o výdavky. U každého druhu príjmov sú stanovené pravidlá, podľa ktorých sa tento príjem zníži o výdavky potrebné na ich dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie. Obsahom príspevku je zdaňovanie príjmov z duševného vlastníctva, dosiahnuté podľa zákona č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom v znení neskorších predpisov (ďalej len autorský zákon).

1. Identifikácia príjmov fyzických osôb dosiahnutých podľa autorského zákona

Najvýznamnejší druh príjmov fyzických osôb, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú zárobkovú činnosť na účely zdaňovania upravuje ustanovenie § 6 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len ZDP). Jednotlivé príjmy uvedené v tomto ustanovení sú rozdelené v závislosti od charakteru vykonávanej činnosti a spôsobu ich dosahovania do týchto druhov príjmov:

- príjmy z podnikania (§ 6 ods. 1),
- príjmy z inej samostatnej zárobkovej činnosti (6 ods. 2),
- príjmy z prenájmu (§ 6 ods. 3),
- príjmy z použitia diela a použitia umeleckého výkonu (§6 ods.4).

Príjmy z duševného vlastníctva dosiahnuté podľa autorského zákona, t. j. príjmy autorov a umelcov sú súčasťou príjmov z inej samostatnej zárobkovej činnosti a príjmov z použitia diela a použitia umeleckého výkonu.

Príjmy autorov (podobne aj umelcov) za vytvorenie diela aj použitie diela (a umeleckého výkonu) sa do 31.12.2011 na daňové účely považovali za súčasť príjmov z inej samostatnej zárobkovej činnosti - § 6 ods. 2 ZDP. Od 1.1.2012 sa z týchto príjmov vyčlenili tzv. "pasívne" autorské príjmy, ktoré sú uvedené osobitne v § 6 ods. 4 ZDP ako príjmy z použitia diela a použitia umeleckého výkonu. Súčasťou príjmov z inej samostatnej zárobkovej činnosti sú od 1.1.2012 len "aktívne" príjmy z vytvorenia diela a umeleckého výkonu. Táto skutočnosť má dopad aj na platenie odvodov - z aktívnych autorských príjmov vzniká povinnosť platiť odvody do sociálnej poisťovne a príslušnej zdravotnej poisťovne, z pasívnych autorských príjmov sa odvody neplatia.

2. Príjmy z vytvorenia diela a umeleckého výkonu a ich zdaňovanie

Príjmy z vytvorenia diela a umeleckého výkonu sú na daňové účely príjmami z inej samostatnej zárobkovej činnosti, ktoré zahŕňujú:

- príjmy z vytvorenia diela a umeleckého výkonu,
- príjmy z vydávania, rozmnožovania a rozširovania literárnych diel a iných diel na vlastné náklady,
- príjmy autorov za príspevky do novín, časopisov, rozhlasu a televízie,

- príjmy z použitia alebo poskytnutia práv z priemyselného alebo iného duševného vlastníctva.

Príjmy z vytvorenia diela a umeleckého výkonu sú príjmy autorov/umelcov dosiahnuté na základe zmluvy o vytvorení diela, ktorou sa autor/umelec zaväzuje vytvoriť pre objednávateľa dielo osobne. Príjmy z vydávania, rozmnožovania a rozširovania literárnych diel a iných diel na vlastné náklady sú príjmy za diela, ktoré vznikli na základe vlastného rozhodnutia autora/umelca bez konkrétnej objednávky (bez vopred uzatvorenej zmluvy o vytvorení diela alebo licenčnej zmluvy).

Pri zdaňovaní aktívnych autorských príjmov sa do základu dane zahrnie rozdiel, o ktorý zdaniteľné príjmy prevyšujú daňové výdavky. Daňovník - autor/umelec sa môže rozhodnúť pre uplatnenie skutočne vynaložených výdavkov na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie zdaniteľných príjmov alebo paušálnych výdavkov. Ak sa autor/umelec rozhodne pre uplatnenie skutočne vynaložených výdavkov, je povinný ich preukázať vedením jednoduchého účtovníctva, podvojného účtovníctva alebo daňovej evidencie upravenej ZDP.

Ak si autor/umelec, ktorý nie je platiteľom DPH, neuplatní preukázateľné daňové výdavky, môže si uplatniť paušálne výdavky vo výške 40% z úhrnu zdaniteľných príjmov (najviac do výšky 5 040 € ročne, resp. 420 € mesačne pri začatí alebo skončení poberania príjmov z uvedenej činnosti počas roka). V sume výdavkov sú zahrnuté všetky daňové výdavky autora/umelca okrem platených odvodov do sociálnej poisťovne a príslušnej zdravotnej poisťovne. Tieto odvody si môže uplatniť vo výdavkoch v preukázanej výške.

Ak uplatňuje autor/umelec pri aktívnych autorských príjmoch, t. j. pri príjmoch § 6 ods. 2 ZDP preukázateľne vynaložené výdavky, môže vykázať z týchto príjmov aj daňovú stratu, môže si uplatniť nezdaniteľné časti základu dane na daňovníka a na manželku/-la daňovníka podľa ZDP. Ak autor/umelec spĺňa stanovené kritériá ZDP, má nárok aj na daňový bonus na každé vyživované dieťa.

Príjmy autorov za príspevky do novín, časopisov, rozhlasu a televízie tvoria osobitnú súčasť príjmov z inej samostatnej zárobkovej činnosti. Tieto príjmy (znížené o paušálne výdavky vo výške 40%) boli do 31.12.2012 zdaňované zrážkovou daňou podľa § 43 ZDP a takto vybraná daň sa považovala za vysporiadanú. Autor preto tieto príjmy neuvádzal v daňovom priznaní. Od 1.1.2013 sa tieto príjmy zdaňujú v závislosti od rozhodnutia autora dvoma spôsobmi, t. j. tak, že sa rozhodne pre zdanenie autorského honoráru zrážkovou daňou alebo sa s platiteľom tohto príjmu (napr. s vydavateľstvom) písomne dohodne, že daň nebude z jeho honoráru vyberať zrážkou. Toto rozhodnutie následne ovplyvní viacero ďalších skutočností, ako je napr. možnosť uplatnenia paušálnych výdavkov pri výpočte základu dane, povinnosť daňovo vysporiadať príjem prostredníctvom daňového priznania, registračnú povinnosť, povinnosť platiť odvody na zdravotné a sociálne poistenie, resp. možnosť uplatniť si nezdaniteľné časti základu dane, daňový bonus a pod. Ak sa autor rozhodne pre zdanenie autorského honorára zrážkovou daňou, v tom prípade platiteľ dane najskôr zníži jeho príjem za príspevky do novín, časopisov, rozhlasu a televízie o príspevok do literárneho fondu vo výške 2% a následne ho zdaní sadzbou dane 19%, ktorú odvedie príslušnému správcovi dane. Uvedený príjem sa považuje za daňovo vysporiadaný, autor ho neuvádza do daňového priznania, nevzniká mu registračná povinnosť, neplatí z neho odvody ale si nemôže uplatniť nezdaniteľné časti základu dane ani daňový bonus. Ak sa neuplatní zrážková daň, pretože sa tak dohodol autor s platiteľom dane, autorovi vyplatí autorský honorár znížený iba o príspevok do literárneho fondu. Príjem za príspevok do novín, časopisov, rozhlasu a televízie je povinný vysporiadať sám daňovník - autor prostredníctvom daňového priznania, vzniká mu registračná povinnosť a povinnosť platiť odvody na zdravotné resp. sociálne poistenie. Pri určení základu dane si autor môže uplatniť paušálne výdavky z hrubých príjmov alebo skutočné výdavky, nezdaniteľné časti základu dane a daňový bonus. Platiteľ dane je povinný túto skutočnosť

oznámiť správcovi dane najneskôr do 15. januára po uplynutí kalendárneho roka individuálne za jednotlivých autorov.

Uvedené dva spôsoby zdanenia možno použiť len pri príjmoch autorov za príspevky do novín a časopisov do publikácie označenej normou ISSN (periodické publikácie) a príjmy za príspevky do rozhlasu a televízie, ak nejde o umelecké výkony. Ak však ide o takéto príspevky, za ktoré plynú autorovi odmena na základe licenčnej zmluvy (§ 6 ods. 4 ZDP), tieto sa zdaňujú daňou vyberanou zrážkou a neuvádzajú sa v daňovom priznaní.

3. Príjmy z použitia diela a umeleckého výkonu a ich zdaňovanie

Príjmy za použitie diela a umeleckého výkonu (tzv. pasívne autorské príjmy) sú samostatným druhom príjmov § 6 ZDP, konkrétne ide o príjmy § 6 ods. 4 ZDP. Tieto príjmy sú vyplácané podľa autorského zákona, a to iba vtedy, keď nepatria do príjmov podľa § 6 ods. 2 ZDP (t. j. aktívnych autorských príjmov). Pasívne autorské príjmy sú príjmy za používanie už vytvoreného diela a umeleckého výkonu na základe licenčnej zmluvy a príjmy, ktoré vyplácajú organizácie kolektívnej správy práv podľa zmlúv uzatvorených s používateľmi predmetov ochrany za nositeľov práv, ktorých zastupujú na základe zmluvy. Pasívne autorské príjmy vyplácané organizáciami kolektívnej správy práv (napr. SOZA) sú vyplácané podľa § 81 autorského zákona. Ide o organizácie, ktorým Ministerstvo kultúry SR udelilo oprávnenie na výkon kolektívnej správy práv.

Základ dane z príjmov z použitia diela a použitia umeleckého výkonu (podľa §6 ods. 4 ZDP) sa vypočíta rovnako ako z aktívnych autorských príjmov (§6 ods. 2 ZDP).

Daňovník - autor/umelec sa môže aj pri týchto príjmoch rozhodnúť pre uplatňovanie skutočných, preukázateľne vynaložených výdavkov alebo paušálnych výdavkov. Ak daňovník pri príjmoch podľa § 6 ods. 4 (pri pasívnych autorských príjmoch) vykáže preukázateľne vynaložené daňové výdavky vyššie ako zdaniteľné príjmy, na rozdiel sa neprihliada. To znamená, že podľa ZDP nie je možné vykázať daňovú stratu z týchto príjmov.

Súčasne je potrebné dodať, že pri príjmoch podľa § 6 ods. 4 ZDP nie je možné uplatniť nezdaniteľné časti základu dane na daňovníka ani na manželku/-la daňovníka. Tento daňovník nemá nárok ani na daňový bonus na vyživované dieťa.

Abstrakt

Obsahom príspevku je súčasný spôsob zdaňovania príjmov autorov/umelcov dosiahnutých podľa autorského zákona. Tieto príjmy sa na účely zdaňovania od 1.1.2012 rozdelili na aktívne príjmy a pasívne príjmy. Osobitnú skupinu z hľadiska zdaňovania tvoria príjmy autorov za príspevky do novín, časopisov, rozhlasu a televízie.

Kľúčové slová: autorský honorár, aktívne príjmy, pasívne príjmy, zdaňovanie, SR.

Summary

The content of the article is the current method of taxation of the income of authors/artists obtained under the Copyright Act. These revenues are divided into active and passive income for taxation purposes. A special group is made up of income taxation from the perspective of the authors of the contributions to newspapers, magazines, radio and television.

Key words: the income of authors, active income, passive income, taxation, Slovak Republic

JEL klasifikácia: M41

Použitá literatúra

- [1] BAŠTINCOVÁ, A., 2013. Autorské honoráre. In Daňovo uznateľné výdavky v účtovníctve podnikateľov fyzických osôb. Bratislava: Verlag Dashofer 2013. ISSN 1335-8499.
- [2] Zákon č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom v znení neskorších predpisov.
- [3] Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.
- [4] <http://www.finance.gov.sk>

Kontakt

Anna Baštinová, prof. Ing., CSc., Katedra účtovníctva a audítorstva, FHI EU v Bratislave, Dolnozemska cesta 1/b, 852 35 Bratislava, tel.: +421 2 67 5758, anna.bastincova@euba.sk